

Sosiaali- ja
terveysministeriö

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN TOIMINTAKERTOMUSKANNANOTTO

ALUEHALLINTOVIRASTOJEN TYÖSUOJELUN VASTUUALUEIDEN (AVI TS) TOIMINNASTA VUODELTA 2024

**SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ
HELSINKI 2025**

SISÄLLYS

1. Yleisarvio ja valmistelu	3
2. Tulossopimuksen toteutuminen	3
2.1 Arvio yhteiskunnallisen vaikuttavuuden toteutumisesta.....	3
2.2 Arvio toiminnallisen tulostavoitteiden toteutumisesta.....	4
3. Valtiotalouden tarkastusviraston ja muiden tarkastusten huomiot	6
4. Toimenpiteet	6
4.1 Virastolle ehdotetut toimenpiteet.....	6
4.2 Sosiaali- ja terveysministeriön toimenpiteet.....	7

Sosiaali- ja terveysministeriö (STM) antaa valtion talousarvioasetuksen (1243/1992) 66 i §:n edellyttämän toimintakertomuskannanottonsa aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueiden toiminnasta vuodelta 2024 ja niistä toimenpiteistä, joihin tilinpäätöskertomus ja siitä 15.4.2025 annettu Valtiontalouden tarkastusviraston tilintarkastuskertomus ja vuosiyhteenveto ja muut selvitykset antavat aihetta.

1. Yleisarvio ja valmistelu

Vuosi 2024 oli tulossopimuskauden 2024–2027 ensimmäinen. Koko hallinnonalalla vaikutti merkittäväällä tavalla hallitusohjelman tavoite julkisen talouden vahvistamisesta ja sopeuttamisesta sekä edelleen jatkunut Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan.

Arvioinnissa on painotettu keskeisiä ja merkittäviä tavoitteita, samalla merkitykseltään pienemmät tavoitteet ovat saaneet pienemmän painon. **Kokonaisuudessaan STM arvioi, että aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueet (AVI TS) vuoden 2024 tulostavoitteet ovat toteutuneet suunnitellun mukaisesti.**

Arviointiasteikko:

- Tulostavoitetta ei ole edistetty toimintavuonna.
- Tulostavoite on osittain toteutunut
- Tulostavoite on toteutunut lähes tulossopimuksessa suunnitellun mukaisesti.
- Tulostavoite on saavutettu tavoitteen mukaisesti.
- Tulostavoite on saavutettu ja ylitetty huomattavasti.

Kannanotto on valmisteltu STM:n sisäisessä valmisteluryhmässä sekä työ- ja tasa-arvo-osaston johtoryhmässä. Kannanotto on käsitelty ministeriön virkamiesjohtoryhmässä, ja aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueet ovat antaneet siitä palautteen. Sosiaali- ja terveysministeri on tehnyt päätöksen kannanotosta kansliapäällikön esittelystä. Valmistelu perustuu ministeriön sisäiseen ohjeeseen, Valtiontalouden tarkastusviraston tilintarkastuskertomukseen ja vuosiyhteenvetoon sekä aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueiden vuoden 2024 vuosiraporttiin.

2. Tulossopimuksen toteutuminen

2.1 Arvio yhteiskunnallisen vaikuttavuuden toteutumisesta

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden toteutumisen arviointi on tehty koko hallinnonalan osalta viiden vaikuttavuustavoitteen seurantaindikaattoreiden perusteella. Kehitys on ollut pääosin tyydyttävää. Tarkempi arvio on luettavissa Hallituksen vuosikertomuksen liitteessä 1. Yksittäisen viraston vaikutusta yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen ei raportoida eikä arvioida.

Aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueiden toiminta vaikuttaa erityisesti tavoitteisiin ”Ehkäisemme ja vähennämme ihmisten eriarvoistumista” ja ”Parannamme elin- ja työympäristön terveyttä ja turvallisuutta”.

2.2 Arvio toiminnallisen tulostavoitteiden toteutumisesta

1. Turvaamme väestön hyvinvoinnin ja yhdenvertaisuuden kaikissa tilanteissa

Ei kirjattu tavoitteita viraston tulossopimuksessa.

2. Varmistamme vaikuttavat etuudet ja palvelut kestävällä tavalla

Ei kirjattu tavoitteita viraston tulossopimuksessa.

3. Ehkäisemme ja vähennämme ihmisten eriarvoistumista

Yleisen psykososiaaliseen kuormitukseen kohdentuvan valvonnan sekä väkivallan uhan perusteella kohdennetun valvonnan lisäksi on tehty yhdenvertaisuuteen sekä turvallisuuden johtamiseen painottuvaa valvontaa. Yhdenvertaisuuden valvontaa on kehitetty ja työhyvinvointiasioiden valvonnan yhtenäistämismenettely on aloitettu. Lisäksi on laadittu työterveysyhteistyön edistämissuunnitelma. Viestintää suunnattiin erityisesti nuoremmille työntekijöille ja työpaikkojen työsuojeluhenkilöstölle. Lisäksi on julkaistu syrjinnän, kuormituksen ja häirinnän raportit.

Ministeriön näkemyksen mukaan psykososiaalisen kuormituksen valvonnalle ja muulle vaikuttamistoiminnalle sekä niiden kehittämiseksi asetetut tavoitteet on saavutettu hyvin.

4. Edistämme sukupuolten tasa-arvon toteutumista

Vastuualueet ovat toteuttaneet sukupuolten tasa-arvoa edistävien toimien selvityksen ensimmäistä kertaa. Selvityksessä on pilotoitu toimialojen sukupuolijakaumaan perustuvaa toimenpiteiden kohdistumisen arviointia. Ministeriö ja vastuualueet ovat sopineet, että vastuualueet kehittävät sukupuolten tasa-arvoa edistävien toimien datan hallintaa tieto- ja analyysitoiminnossa. Lisäksi sukupuolten tasa-arvon edistämisen tavoitteita on tunnistettu vastuualueiden toimintavuonna valmistelemissa alustavassa toiminnallisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden suunnitelmassa.

5. Parannamme elin- ja työympäristön terveyttä ja turvallisuutta

Toimintaa on suunniteltu asiakassegmentointia hyödyntäen siten, että työpaikkojen mahdollisimman kattavan tavoittamisen ja toiminnan muutosten varmistamiseksi on yhdistetty valvontaa, ohjausta ja viestintää. Valvonta ja muun vaikuttamistoiminta ovat toisiaan tukevia keinoja kohti samaa tavoitetta turvallisen, terveellisen ja reilun työelämän edistämiseksi. Pääosa valvonnasta on kohdennettu saatavilla olevan tiedon perusteella riskiperusteisesti sellaisiin työpaikkoihin, joissa on ollut syytä olettaa olevan tarvetta kyseisen asian valvonnalle. Ilmiövalvonnan hankesuunnitelmissa on vaikuttavuustavoitteet ja -mittarit määritelty 96 % hankkeissa.

Vuosiraportissa vastuualueet ovat raportoineet tarkastuksia suoritetun 20 628 (toimitettu). Tarkastusten tekemiseen käytettiin noin 1 600 henkilötyökuukautta. Viranomaisen toimivaltaa on käytetty myös kehoitusasiakirjoilla (398) ja käsittelyratkaisuilla (2 110). Vastuualueet ovat toteuttaneet 402 viestinnän toimenpidettä, osallistuneet 397 viranomais- tai sidosryhmäpalaveriin tai muuhun tilaisuuteen sekä toteuttaneet yhden valvontakyselyn ja 23 muuta muun vaikuttamisen toimenpidettä. Työolot-ilmiossa eniten tarkastuksia on kohdennettu rakentamisen toimialalle sekä työpaikoille, joilla oletetaan esiintyvän työvälineistä, fyysisestä kuormituksesta tai

tapaturmavaaroista aiheutuvia riskejä. Valvonnan prosesseja on kehitetty erityisesti fyysisen kuormituksen valvonnassa. Muussa vaikuttamistoiminnassa ovat painottuneet työtapaturmien ja kemiallisten tekijöiden hallinta. Valvonnan vaikuttavuuden lisäämiseksi on selvitetty tulorekisteristä saatavien tietojen hyödyntämistä valvonnan kohdentamisessa sekä valvontatiedon ja tarkastajien ammattitaidon parempaa hyödyntämistä erityisen haastavien valvontakohteiden tunnistamisessa.

Reilu työelämä -ilmiön valvonnasta hieman yli kolmannes on kohdistunut ulkomalaisen työvoiman valvontaan, työsuhdevalvontaan ja tilaajavastuuvalvontaan molempiin noin neljäsosa ja noin 15 % kuljetusalan valvontaan. Viestintää on kohdennettu useille uusille kohderyhmille. Riskiperusteisuus ja tietolähteiden hyödyntäminen on määritelty ja niiden osalta on laadittu havainnot ja toimintamallit, joita on hyödynnetty hankkeissa osana suunnittelu- ja valvontaprosessia. Viranomaisyhteistyön käytännöt ja rakenteet ovat olemassa. Osana harmaan talouden ja talousrikollisuuden toimintaohjelmatyötä on hankkeissa tehty kansallista ja kansainvälistä viranomaisyhteistyötä.

Vuonna 2024 lupien määrä laski edelleen hieman ja niitä käsiteltiin kaikkiaan 826.

Lupa-asioiden käsittelyajat ovat säilyneet erinomaisella tasolla.

Ministeriön näkemyksen mukaan vastuualueet ovat ylittäneet valvonnan ja muun vaikuttamistoiminnan määrälle ja toimitusajoille asetetut tavoitteet. Tulosta voidaan pitää erityisen hyvänä toimintavuoden resurssitilanteessa, kun korvaavia rekrytointiteja ei voitu toteuttaa, ja henkilöstöä kannustettiin vaihtamaan lomarahoja vapaaksi.

6. Viraston toiminnalliset tavoitteet

Toiminnan kehittäminen

Toiminnan sopeuttaminen alenevaan määrärahakehykseen rajoitti toiminnan kehittämiseen liittyviä toimenpiteitä. Kehittämisessä on hyvin varmistettu Lupa- ja valvontaviraston valmisteluun liittyviä toimenpiteitä, kuten kokonaisarkkitehtuurisuunnittelua ja valtakunnallisten prosessien suunnittelua. Toiminnan valtakunnallisen suunnittelun ja seurannan sekä prosessien kuvaamisen, uudelleenorganisoinnin ja yhtenäistämisen osalta on tapahtunut merkittävää kehitystä. Tieto- ja kehittämistoiminnosta on laadittu syyskuussa liiketoimintamalli, joka sisältää vision, strategiset tavoitteet ja vaikuttavuustavoitteet, tieto- ja analyysitoiminnon palvelut sekä kehittämistoiminnot, kehittämissalkut (palvelut).

Viestintää on edelleen kehitetty suunnitelmallisesti ja kokonaisvaltaisesti. Sisäisessä viestinnässä on painotettu Lupa- ja valvontavirastoon liittyvään muutostilanteeseen valmistautumista.

Ministeriö pitää oikeana ratkaisuna priorisoida Lupa- ja valvontaviraston aloittamista tukevia kehittämissalkkeja.

Henkilöstövoimavarojen kehittäminen

Työsuojelun vastuualueilla on tehty hyvää työtä strategisessa henkilöstösuunnittelussa sekä henkilöstön osaamisen hyödyntämisessä ja kehittämisessä. Merkittävien organisaatioon liittyvien muutosten lähestyessä henkilöstön työhyvinvointiin on aktiivisesti kiinnitetty huomiota muun muassa valtakunnallisen hyvinvointiohjelman

avulla. Vastuualuekohtaisesti on käsitelty kullakin alueella merkittävimpiä kehityskohteita, ja Tutka-työtyytyväisyyskyselyn tulosten perusteella työtyytyväisyys on säilynyt hyvällä tasolla.

Ministeriö kiittää vastuualueita aktiivisesta otteesta henkilöstön hyvinvoinnin varmistamisessa haastavassa taloudellisessa tilanteessa ja organisaation ollessa muutoksessa. Vuoden 2025 aikana henkilöstön hyvinvoinnista huolehtiminen ja tehokas sekä oikea-aikainen muutosviestintä ovat entistä keskeisemmässä roolissa.

7. Taloudellinen asema (rahoitus)

Toimintavuonna vastuualueet joutuivat sopeuttamaan toimintaansa voimallisesti eikä esimerkiksi rekrytointeja voitu vuorotteluvapaasijaisia lukuun ottamatta toteuttaa lainkaan. Tämä on aiheuttanut jonkin verran osaamiskapeikkoja sekä resurssin vinoutumista. Jonkin verran kapeikkoja on pystytty korvaamaan henkilöstön koulutuksella sekä tehtävien jaon muutoksilla. Vastuualueiden talous on toimintavuoden aikana saatu hyvin tasapainoon.

Ministeriö kiittää vastuualueiden koko henkilöstöä ymmärryksestä haastavan taloudellisen tilanteen aiheuttamiin muutoksiin sopeuttamisessa sekä positiivisesta työotteesta, jotka ovat olleet keskeisessä roolissa vuoden tulostavoitteiden hyvässä toteutumisessa.

3. Valtiotalouden tarkastusviraston ja muiden tarkastusten huomiot

Valtionalouden tarkastusvirasto on antanut 15.4.2025 tarkastuskertomuksen viraston toiminnasta. Tilintarkastajan vuosiyhteenvedon mukaan tarkastuksen perusteella voidaan lausua, että talousarviota ja sitä koskevia keskeisiä säännöksiä on noudatettu.

4. Toimenpiteet

4.1 Virastolle ehdotetut toimenpiteet

Vuosina 2024–2025 työsuojelun vastuualueiden toiminnassa painottuvat lupa- ja valvontaviraston aloittamiseen ja sen häiriöttömään käynnistymiseen liittyvät toimenpiteet. Samanaikaisesti on kuitenkin tärkeää ylläpitää tehokasta viranomaistoimintaa ja toiminnan normaalia kehittämistä. Valtionalouden heikko tilanne aiheuttaa kokonaisuudelle oman haasteensa. Vastuualueet ovat hallinneet kokonaistilanteen hyvin ja henkilöstö on sitoutunut toimintaan myös vallitsevassa tilanteessa. Vuonna 2025 ministeriö korostaa vuoden 2024 hyvien toimintatapojen jatkamisen lisäksi erityisesti seuraavia kokonaisuuksia:

- Tilannekuvien kehittäminen siten, että sekä erityiset onnistumiset että poikkeamat tavoitteista nousevat esille toimintavuoden aikana ja tilannekuvat tukevat entistä paremmin yhteisen näkemyksen muodostamista
- Tieto- ja analyysitoiminnon tehokas käynnistäminen ja kytkeminen valvonnan prosesseihin tukee osaltaan lupa- ja valvontaviraston toiminnan suunnittelua ja tulevaa johtamista
- Edellisen runkokauden kehittämistoimia edistetään resurssien salliessa osana toiminnan kehittämistä.

4.2 Sosiaali- ja terveysministeriön toimenpiteet

Työsuojelun vastuualueet ovat esittäneet sosiaali- ja terveysministeriölle toimenpiteitä, joilla ministeriö voi tukea työsuojelun vastuualueiden tulostavoitteiden saavuttamista:

- Yhteistyön jatkaminen uuden viraston valmistelussa huomioiden mahdolliset vaikutukset vastuualueiden lakisääteisiin tehtävien hoitamiseen ja tulostavoitteiden toteuttamiseen.
- Tulevan työsuojeluosaston tulosohtausprosessissa huomioidaan työsuojelun tulostavoitteiden erillisyys vs. viraston yhteiset tulostavoitteet, henkilöresurssit (yhteistoiminta) ja kehittäminen (kehittämismalli) tunnistuen, poikkihallinnollisuuden arvioiminen sekä hallittu siirtymä vuoteen 2026 asettaen realistiset tulostavoitteet määrärahaakehykseen.
- Säännöllisissä tapaamisissa käsiteltävän tilannekuvan 1–3 palautteen tuottaminen ohjaavammaksi.
- Sen ottaminen huomioon, että toimintavuoden 2025 raportointiin vaikuttaa tiedon epäjatkuvuus ja tietojärjestelmien muutokset, jolloin välttämättä kaikkea tietoa tai mittareita ei voida tuottaa.

Helsingissä 12.6.2025

Sosiaaliturvaministeri

Sanni Grahn-Laasonen

Kansliapäällikkö

Veli-Mikko Niemi

JAKELU

Ministeriön osastot
Tulossopimusten valmisteluryhmien puheenjohtajat ja
sihteerit

TIEDOKSI

Valtiovarainministeriö
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiokonttori
Sosiaali- ja terveysministeri
Tarkastuspäällikkö

VN/18394/2025-STM-7

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: